

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра фізичної географії та картографії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

“ _____ ” _____ 20__ р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Педагогічні технології вищої школи

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність (напрямок) 103 - Науки про Землю (10 - Природничі науки)

спеціалізація Географія

факультет геології, географії, рекреації і туризму

2016 / 2017 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету (інституту, центру)
геології, географії, рекреації і туризму

“ _____ ” _____ 20__ року, протокол №__

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади)
 Жемеров Олександр Олегович, канд. географ. наук, доцент, професор кафедри

Програму схвалено на засіданні кафедри
фізичної географії та картографії

Протокол від “ _____ ” _____ 20__ року №__

Завідувач кафедри фізичної географії та картографії

 (підпис)

Черваньов І.Г.
 (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією
факультету геології, географії, рекреації і туризму
 назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “ _____ ” _____ 20__ року №__

Голова методичної комісії факультету геології, географії, рекреації і
туризму

 (підпис)

Жемеров О.О.
 (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни _____ “Педагогічні технології вищої школи”
складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

_____ магістр

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності (напрям) 103 - Науки про Землю (10 - Природничі науки)

спеціалізації _____ Географія

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення студентів із педагогічними технологіями сучасної вищої школи, розкриття специфіки роботи викладача вищого навчального закладу та підготовка майбутніх фахівців (магістрів) до асистентської педагогічної практики в університеті.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни є розкриття загальної теорії педагогіки вищої школи і сучасних педагогічних концепцій; формування знань про особливості навчального процесу у вищій школи, його організацію і планування; формування понять про основні методи навчання і сучасні педагогічні технології; ознайомлення зі специфікою наукової організації праці викладача ВНЗ і студентів, з функціями факультетської кафедри на сучасному етапі запровадження гнучких педагогічних технологій.

1.3. Кількість кредитів - 4

1.4. Загальна кількість годин - 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й магістри	1-й магістри
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
22 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	
22 год.	8 год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
76 год.	104 год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Фахові компетенції:

- базові знання про педагогічні технології у вищих навчальних закладах (ВНЗ);

- особливості засобів, методів і форм викладання у ВНЗ географічних дисциплін, у тому числі інноваційних педагогічних технологій;
- здатність ефективно застосовувати на практиці ті чи інші методи викладання географічних дисциплін під час асистентської практики;
- здатність адаптуватися у студентській аудиторії для вирішення різних завдань навчання й виховання.

Знання:

- особливості побудови навчального процесу у ВНЗ (на прикладі факультету ГГРТ); основні педагогічні принципи сучасної вищої школи;
- різновиди технологій навчання у ВНЗ, їх переваги й недоліки; педагогічні технології у ВНЗ США, Західної Європи;
- особливості навчання студентів у сучасних умовах; кредитно-модульна система;
- шляхи поєднання навчальної і наукової роботи студентів;
- функції кафедри як організатора всебічної підготовки фахівців.

Уміння і навички:

- аналізувати навчальні плани підготовки бакалаврів і магістрів географії;
- розробляти конспект лекції та практичного заняття з географічних дисциплін кафедри;
- читати лекції та проводити практичні заняття під час асистентської практики у ВНЗ;
- організовувати самостійну роботу студентів у навчальних лабораторіях кафедри;
- проводити самоаналіз заняття з метою подальшого вдосконалення своєї педагогічної діяльності.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Тема 1. Теоретичні основи педагогіки вищої школи

Об'єкт і предмет педагогіки вищої школи. Методи науково-педагогічних досліджень. Поняття про технологію навчання. Основні педагогічні принципи вищої школи. Педагогічні концепції – концепція безперервної освіти, концепція гнучких педагогічних технологій навчання і підготовки спеціаліста тощо.

Соціальна зумовленість реформи вищої школи в Україні. Закон України «Про освіту».

Тема 2. Навчальний процес у вищій школі

Особливості навчального процесу у вищій школі. Єдність дослідницької і навчальної діяльності вченого педагога – характерна риса навчального процесу у вищому навчальному закладі та найважливіша передумова ефективної підготовки фахівців. Залучення студентів до науково-дослідницької роботи, забезпечення творчої активності і самостійності студентів у навчальному процесі. Єдність теоретичної і практичної підготовки майбутніх спеціалістів.

Наукова організація і планування навчального процесу у вузі. Графік навчального процесу, розклад занять, навчальні програми, індивідуальні і робочі плани та інша документація вищої школи (на прикладі геолого-географічного факультету і кафедри фізичної географії та картографії Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна).

Особистість студента як майбутнього спеціаліста – головний ціннісний орієнтир у діяльності вищого навчального закладу.

Розділ 2. ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Тема 3. Методика навчання у вищій школі

Основні методи навчання. *Методи, що забезпечують передачу, сприйняття і засвоєння знань:* лекції, самостійна робота студентів з літературою, спостереження за виробничою діяльністю фахівця, консультації, інструктаж керівника практики, сприйняття інформації з різних джерел (теле- і радіопередач, відеофільмів, картографічних творів, глобальної мережі Інтернет тощо).

Методи застосування і закріплення знань, вироблення умінь і навичок: семінарські і практичні заняття, лабораторні роботи, практикуми. Навчальні і виробничі практики (у тому числі – педагогічні), стажування тощо.

Методи обліку знань і визначення рівне професійної підготовки студентів: колоквиуми, співбесіди на консультаціях, поточний контроль знань, ректорські контрольні роботи, кваліфікаційні контрольні роботи (ККР), оцінювання курсових робіт, семестрові іспити і заліки, захист звітів з практик, виконання контрольно-кваліфікаційних завдань (ККЗ), державні іспити, захист кваліфікаційних робіт бакалавра, дипломних і магістерських робіт.

Активні методи навчання, як основа сучасних педагогічних технологій. Сучасна лекція у вищому навчальному закладі та її удосконалення. Проблемні лекції, лекції-дискусії, відеолекції та ін.

Прийоми швидкісного конспектування. Активні форми семінарських занять. Ділові і рольові ігри. Комп'ютерні технології навчання. Тестування. Рейтингове оцінювання рівня навчальних досягнень студентів.

Використання вітчизняною вищою школою зарубіжної методики навчання: INSERT, кейс-стаді, «шість капелюхів мислення», мозковий штурм та ін.

Тема 4. Особливості наукової організації праці викладача ВНЗ і студентів

Організація науково-педагогічної діяльності викладача вищого навчального закладу. Оптимізація техніки особистої праці викладача. Особливості організації праці студентів.

Роль навчальних лабораторій і спеціалізованих аудиторій (на прикладі кафедри фізичної географії та картографії Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна). Технічні засоби навчання та їх місце у педагогічних технологіях вищої школи.

Культура педагогічного спілкування у вищому навчальному закладі. Факультетська кафедра як організатор наукової, навчально-методичної і виховної роботи. Функція кафедри в умовах гнучких педагогічних технологій.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин												
	Денна форма						Заочна форма						
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Тема 1	28	4	6	-		18	30	2	2	-			26
Тема 2	30	6	4	-		20	30	2	2	-			26
Разом за модул. 1	58	10	10	-		38	60	4	4	-			52
Модуль 2													
Тема 1	30	6	6	-		18	30	2	2	-			26
Тема 2	32	6	6	-		20	30	2	2	-			26
Разом за модул. 2	62	12	12	-		38	60	4	4	-			52
Усього годин	120	22	22	-		76	120	8	8	-			104

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заоч.
1	Аналіз діючих програм і навчальних планів вищого навчального закладу	2	1
2	Розробка лекції з географічної дисципліни (на вибір)	4	2
3	Виступ з фрагментом лекції та її обговорення	4	1
3	Розробка практичної роботи (семінару) з географічної дисципліни (на вибір)	4	2
4	Укладання презентації з розробленої лекції	4	2
5	Укладання тестових завдань для модулю з географічної дисципліни (на вибір)	4	-
Разом		22	8

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заоч
1	Соціальна зумовленість реформи вищої школи в Україні. Закон України «Про освіту»	6	8
2	Концепції сучасної вищої школи та пов'язані з ними педагогічні технології	8	10
3	Нормативні документи вищої школи. Устав Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна та інші документи університету	6	8
4	Графік навчального процесу, розклад занять, навчальні програми (на прикладі факультету ГГФ ХНУ)	8	10
5	Особистість студента як майбутнього спеціаліста – головний ціннісний орієнтир у діяльності вищого навчального закладу	8	10
6	Методи обліку: колоквиуми, поточний контроль знань, ректорські контрольні роботи, оцінювання курсових робіт, семестрові іспити і заліки, захист звітів з практик	8	12
7	Прийоми швидкісного конспектування. Активні форми семінарських занять. Ділові і рольові ігри	8	12
8	Комп'ютерні технології навчання. Тестування знань студентів (поточне і підсумкове)	6	10
9	Технічні засоби навчання та їх місце у педагогічних технологіях вищої школи	6	10
10	Методи викладання у зарубіжних вищих навчальних закладах: кейс-стаді, INSERT, шість капелюхів мислення та ін.	6	8
11	Методи перевірки знань у зарубіжних вищих навчальних закладах	6	6
Разом		76	104

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені.

7. Методи навчання

До основних методів навчання належать: лекції з мультимедійними презентаціями, практичні роботи та самостійна робота студентів згідно з програмою курсу.

Для поточного контролю

Поточне тестування та самостійна робота				Сума
Розділ (модуль) 1		Розділ (модуль) 2		
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	100
$15m+10n$	$15m+10n$	$15m+10n$	$15m+10n$	
50		50		

Т 1, Т 2 ... Т 4 – теми модулів; m - теорія; n - практичні роботи.

Екзамен

Поточне тестування та самостійна робота		Підсумковий контроль (екзамен)	Сума
Розділ 1	Розділ 2		
30	30	40	100

Розділ 1 + Розділ 2 = 60 балів

Засвоєння кожної теми оцінюється за сумою балів отриманих за:

- виконання і здачу практичної роботи;
- здачу теоретичного матеріалу під час поточного експрес опитування і тестового модульного контролю.

Мінімальна сума балів для зарахування теми складає 50 % від вказаної в таблиці.

Екзаменаційна оцінка складається з суми балів за поточний контроль (60 %) і суми балів підсумкового контролю (40 %). При визначенні частки кожного тесту поточного контролю вираховується відсоток, який складає відповідна кількість балів розрахована від 60 %.

До підсумкового контролю допускається студент, який за результатами поточного модульного контролю отримав 30 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література:

1. Коротяєв Б.І. Педагогіка вищої школи: Навч. посібник / Б.І. Коротяєв, Е.О. Гришин, О.А. Устенко. – К.: НМК ВО, 1990. – 174 с.
 2. Старченко Т.Я. Вища школа на шляху оновлення / Т.Я. Старченко, О.М. Стоян, О.І. Бобик.. – Львів: Світ, 1991. – 128 с.
 3. Михайловский В.А. Педагогика высшей школы: Учеб. пособие / В.А. Михайловский. – Харьков: ХГУ, 1991. – 187 с.
 4. Педагогічні технології: Навч. посіб. для вузів / О.С. Падалка, А.М. Нісімчук, І.О. Смолюк та ін. – К.: Укр. енциклопедія, 1995. – 253 с.
- Документація факультету ГГРТ і кафедри фізичної географії та картографії: навчальні й індивідуальні плани, звіти, ККЗ, ККР та ін.

Допоміжна література:

1. Шестак Н.В. Высшая школа: технология обучения: Словарь / Н.В. Шестак. – М.: Вуз. книга, 2000. – 77 с.
 2. Каган В.И. Основы оптимизации процесса обучения в высшей школе / В.И. Каган, И.А. Сычеников. – М.: Академия, 2003. – 279 с.
 3. Кобыляцкий И.И. Основы педагогики высшей школы / И.И. Кобыляцкий. – К. – Одесса: Вища шк., 1978. – 287 с.
 4. Викторова Л.Г. О педагогических системах / Л.Г. Викторова. – Красноярск: Изд-во Краснояр. ун-та, 1989. – 100 с.
- Журнали: «Вестник высшей школы», «Alma mater» (починаючи з 2000 р.)

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Фонди Центральної наукової бібліотеки ХНУ імені В.Н. Каразіна.
2. Фонд літератури та комп'ютерна бази даних кабінету методики викладання географічних дисциплін кафедри фізичної географії та картографії.
3. Ресурси Інтернету.